

Orth Zts

Կարեւոր թեմաներից անդին ԵԼ ասդին

Հինգ տարի արդեն մեր ԶԼՄ-Ներին օրակարգ թելայրողը նույն անունն է՝ Նիկոլ Փաշինյան։ Սահմանադրական դատարանի հղատակեցում, դատական համակարգի ենթակեցում, զորահրանանատարների վարկարեկում, Մայր արորի դատունական մեկուսացում, Երկրորդ ճախագահի բանտարկում, Երրորդի դատափետում, հասարակության Երկրեւեռացում, Իվիշի հաղթահարում դիմունետվ ու Տնական արադով, Արցախյան բանակցություններ «զրո կետից» սկսելու խոստում, «Արցախը Դայասան է Եւ Վերջ»յան հրահրում, դատերազմի չսանձահարում, «հաղթում ենք» Եւ ապա՝ «Ն՞ օլդու, Փաշինյան, Ա՞ օլդու», «Դարսվեցինք» բանի որ զինվորը Ելակ չէր ուսում Եւ Տրուսիկ չուներ», «զինավոր նեղավորը Ե՞ս եմ», «11 հազար դասային ու դավաճան», Եռարլուրյան այցեր ու ծնկադրումներ, ոսիկան-ներվ ցրապառում, ցուցարարների ջարդ, ձերքակալություն, դարգնաւավճարներ, կոռուպցիոններների՝ դեմ դայխար Եւ դայխարի դեմ կոռուպցիա, Եվմ, Եվլ։

Մասն այս չնշին մասն են այն թենաների, որոնց հինգ հարկավա ընթացքում ավելանալու են եկել «դոդուայա չափուջը», «թբար առ թերաբը», բազմաթիվ լուտանիները, սղառնալիները, «կուկուռուզ» ուտելը, կուտակիցների ճոխ հարսանիներ եւ այլ բաներ:

Բնավ չենի կարող ասել, թե մեր մամուլը խորեւում է նման թե-
մաներից ու նյութերից: Ընդհակառակը, ինչ չեն այն լրատվամի-
ջոցները, որտեղ կան հատուկ աղջիկներ ու տղաներ, որոնք վար-
դես որսորդներ են դաշտել նման նյութերի. որսում-սարածում են
դրանք եւ կարճիկ հարցագրույցի ձեւով վերաբարեում, սոց-
ազանցերում դիտող հավաքում, եւ, ինչպես կողմի սյունակներում
մեր աշխատակցուիկն է ավելի հանգանանալից ներկայաց-
նում, բթացնում է հասարակության զգնությունը կարեւոր թե-
մաների նկատմամբ:

Վասահորեն կարելի է ասել, որ միշտ լրացրած կիզակետում գտնվող կարչաղեցը նոյնական չի խորում այդ ամենից, նոյնիսկ երեմն իր ընտանիքի անդամներին է «փետքե» դնում մամուկի բերան:

Օրեւ համացանցում համդիմեցի շատ համանական մի երկխոսության՝ ընդմեջ մի լրագրողուհու եւ մի երիտասարդի: Լրագրողուիին ինչ-որ բան էր հարցնում վարչապես Փաշինյանի մասին, որին ի դատասիսան երիտասարդը ամկեղծություն ձեւացնելով ասաց, որ ինքը չի ճանաչում նման մարդու... Կարծում եմ, որ նման դասկվածքը շատ լրագրողների կողմից որդեգրվելու դարագայում Փաշինյանի նման մարդու հանար ադեսալի վիճակ կստողծվի:

Բայց հանրության ուշադրությունը թքացնելուց, սկանդալային համարվող այդ լրատվությունները ժեղում են հասարակության ուշադրությունը նաեւ այլ՝ իսկապես կենսական հարցերից, ինչողիսից են տարածարհակ հարկերը, տուրերը, տոգանքները, հասարակական տաճարությունները և այլն։ Այս առաջարկը պահանջում է առաջարկագործության առաջնային դրվագը և առաջարկագործության առաջնային դրվագը պահանջում է առաջարկագործության առաջնային դրվագը և այլն։

Հինգ տարի առաջ, երբ Փաշինյանը նոր էր նստել վարչադեմքի աթոռին, Երկրի՝ նույնացես նորընտիր նախագահն իր մոտ էր հրավիրել խնճագիրների մի մեծ խմբի: Տարբեր հարցերի ժարդում, հինգ արդեն նախակին նախագահը մեզ հարցեց, թե ինչ կարծիք ունեն նորընտիր վարչադեմքի նախին: Պատասխանեցի նաեւ ես եւ դիմել սկեցի, որ կառավարման ոչ մի փորձ չունի: Պատասխանն ընակ դրու չեկավ գործընկերուի հինգըց մեկին (այժմ ընդդիմադիր համարվող), որ ջղային Վրա սկեց. «Բայց նա այստան տարի թերթ է դեկավարել»: Պատասխանն եղավ բն-ժենար:

Այսօր, հինգ տարի հետո, դատասխանս կլիներ՝ «Նա Երկիրը ղեկավարում է այնպես՝ ինչողևս իր թերքն էր ղեկավարում»։ Զարությամբ, ատելությամբ, կռվազանությամբ, մանրոգությամբ ու շամփառով։

ԲԵՆԼԻՆԻ ՍԻՆԱԳՈՂՈՎՄ ԻՐԵԱՆԵՐԸ ԱՐԴԵՆ «ԻՄ ԳԵՂԵՂԻԿ ՇՈՒՉԻ» ԵՆ ԵՐԳՈՎՄ

Բեռլինում Աղրթեանի դեսպան Նասիմի Աղաթէը զամ չի խնայում, տարբուկը միջոցառումներ է կազմակերպում՝ հրեաներին ու գերմանացիներին վստահեցնելու, որ այդ ազգերի հետ դամական դարավոր քարեկանության վկայությունները սրբուն են դահլանավում Աղրթեանուն: Դումիս 20-ին Բեռլինի Պետալոցի սինագօնում հրեական երգչախումբն ի թիվս իրենց մեղեդիների կատարել է աղրթեանցի կոմմոնգիտր Սեյխ Ռուսթամովի «Իմ գեղեցիկ Ծուշ» եղբ, որը ունկնդրել է հոծ քազմություն: Աղրթեանահեական անխափս բարեկամության մասին ելույր են ունեցել Բեռլինում հսկայելի դեսպանը, Եվրոպայում, Գերմանիայում հրեաների կենտրոնական խորհրդի անդամներ, ինչպես նաև՝ Աղրթեանցի հատուկ հոգածությամբ Բեռլին ժամանած հրեական համայնքի առաջնորդներ:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ, ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Քնիշ հանձնաժողովը ո՞չ դատական
մարմին է, ո՞չ որոշում կայացնող այլան

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ

Նախ հասկանամբ ինչղե՞ս կարող է դատա-
հել, որ 120 հազար հայ հայտնված լինի արդեն
իսկ լիակատար դաշարման մեջ, իրական հու-
մանիտար աղետի դրանը, իսկ ահա հայերի
մնացյալ մասը հանգիս գքաղվի Երեւանի բա-
ղադային ընտրություններին մասնակցելու
մեջավագրով, բննիչ հանձնաժողովում դարաս-
խոսակցությանը, ամառային հանգստի

մեկնունների ղլանավորմաբ կամ այլ առօրյա գործերով։ Դայե՛ր, մենք արժանադաս- վություն ունենք, թե՞ ոչ, մեր արյունակիցներն այս դահին զրկված են անգամ հումանի- տար փոխադրումներից, ո՞նց կարող ենք մենք շարունակել այնպես, կարծես ոչինչ էլ չի դատահել։ Կամ հույս դնենք միջազգային երեսուած հանրու- թյան վրա, որն անգամ հնարավոր է համարում Դայաստանի հանդեռ Արդ- բեջանի «հակաահարեկչական» գործողությունները, երեւի չղատկե- րացնելով, որ արցախցին եւս **Բայդե- ցի** կամ **Կլաարի** նման մարդկային դահանցնումներ կարող է ունենալ ու չղետք է դատանդ լինի այնքան, մինչեւ Արդբեջանին ու հենց միջազգայիննե- րին զիջ սեփական հայրենիքը։ Սոված լով, հետն էլ ամեն օր լսելով **Զախարովա** սասպառնալիներ՝ թե քա եռաչափ քա- ռությունների հրաժարումը (ասիմի՞ն՝ ու

ցույքը և ամսագրերը (այս լուսական միջնորդությանը) բերելու է իրավիճակի սրացման:

Թօնամին էլ կրակի ու վիրավորի Արցախի ղաւումանության ղայնանագրային ծառայողին, ինչպես իհնգաւքքի օրը Սարտակերտի շրջանուն, զննակոծի իհնմիշչան Դայաստանի տարածքները՝ Սորի, Վերին Շորժայի, Երասխի ու Ղղությանք, ռազմական կուտակումներ անի Նախիջևանի ու Դայաստանի արեւելյան սահմանին, անվերջ խոսի միջանցքի տաճադրումներ:

ընդունում, ժի՞նարարության բիզնեսն ավելի մեծանորհային դարձնելու նախագծեր մոգոնում, ինչի հանձնաժողովում մի լրացուցիչ խոսում այն բոլորի մասին, ինչն այս երեք տարի անվերջանդադար բոլոր ձեւաչափերում խոսվել է՝ լսելու ցանկություն ունեցողների թիվը անընդհատ նվազեցնելով: Գիտե՛, չէ՞ եթե մարդկանց ուզում են ընդիանարդես անտարել դարձնել, թնդեցնել՝ անվերջ նոյն բանից այնան դեմք է խոսես, մինչեւ նրանց մոտ ձեւապորվի բնական իննադասությանական միջոցը՝ չլսել, չտեսնել, չաշձագանել որոշակի թեմաներին, բանի արդեն տարիներ տևող տեղեկատվական սրբաշն մարդկային օրգանիզմը միայն այս ձեռով կարող է հակազդել:

«Հայաստանում պարակիզացված են՝ անպաշտպան լինելու գիտակցումից»

ԱՆԱՐԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԳԵՐԱՆԻ

Գերմանական ռադիոյի մշակութային ալիքի՝ Deutscher Landfunk Kultur-ը հունիսի 21-ի 18.30-ի թողարկմանը ծավալում՝ մոտ 24 րոպեամոց անդրադարձ է արել ԼՂ հայերի արդի վիճակին՝ Վերնագրելով այն «Տարու է փերվել»։ Հազարավոր հայեր ԼՂ-ում օրջակակվել են՝ առանց բավարար սննդի եւ բուժապահովման։ «Հայաստանի կառավարությունն այժմ առաջարկում է ԼՂ-ն որպես Աղրբեջանի մաս ճանաչել՝ այդու փերվելով տասնամյակների տարուն», փոխանցում է հաղորդավարը։

«Այս, ինչ հիմա Հայաստանում կատարվում է, շատ անսուժատ է, այսպես է սկսում իր ներածական խոսքը հաղորդման վարող **Մարգարետ Վոհլանը** (Margarete Wohlan) ստուխյում գրուցելով **Թոմաս Ֆրանկը** (Thomas Franke) ինք, որ վերջու է վերառաջել Հայաստանից, եւ

ինչողես Վոհլանն է Ֆրանկեին ներկայացնում, նա տարածաշրջանը լավ գիտ: Թոնաս Ֆրանկեի ռադիոռեժուրաժի մասին ծանուցել էին «Ազգի» նախորդ համարում, սորու ներկայացվողն առավել ծավալում է, եւ հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ «Դոյչլանդֆունկը» եւ համարես նրա նշակութային այլից շատ սիրված է, ունկնդիր շատ ունի երկրում, համառոտ-լով փոխանաելն կարեւոր:

«Ինչո՞ւ է Հայաստանի կառավարությունը փերում տարում՝ նճան բայի դիմում» հարցին, Թանկեն դատախանում է, որ Հայաստանի կառավարությունը այլքնարան չունի՝ դարտվել է դատերազմում, Աղրեջանը լիովին վերահսկում է ՀՀ-ն, Հայաստանի դատադան Ռուսաստանը ռազմական օգնություն ցուց չի տվել, Աղրեջանը նավթ ու գազ նաեւ եւրոպական երկրներին վաճառելով շատ զենք է գնել, Թուրքիան ուղարկած է առողջապահություն ունի:

ՅԱԿՈԲ ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆ

ՄԵՐ ՔԱՐԵԿԱՐԱՎՈՒԹԻՒՆ

Օրեւազ ներկայ գտնուեցայ Երևանի Ավետիսեան դղրոցի ամավերջի հանդիսութեան: Յայտագի ընթացին կարծ ֆիլմ մը ցուցադրուեցաւ վերջեր նահացած բարեւար Էտուար Ավետիսեանի մասին: Ծանի մը օր առաջ ալ Ամերիկեան հաճախարանին մէջ ամոր յիշաւակի յարգանի ձեռնարկ մը կազմակերպուած էր, սրուած ըլլալով որ Ե. Ավետիսեանը այդ հաստատութեան մէջ ալ կարեւոր ներդրում ունեած է:

Աւետիստան դրյոցը ԴԱԹ-ի (Քարաւ-արեւմնեան թաղամաս) մէջ նօս խառորդ դար առաջ բացուած, 2014-ին ունեցաւ իր արդիական, գեղեցիկ, բոլոր յարմարութիւններով օժտուած շենքը, ուր ուսումը լիիւ ամվճար է, խնի որ ի սկզբանէ բարերարը նորատակ ունեցած է այդ ուղանի չփառ ընտանիներու զաւակներուն անվճար լաւագոյն ուսում աղահովել, նաևնկառարտէգէն մինչեւ աւագ 12-րդ դասարան: Դիմնարկը կը դատկանի եւ կը վայելէ հոգաւարութիւնը Ամերիկայի Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութեան (AMAA):

Աւետիսեանէն զայտ, Դայաստանի մէջ ունէ անհայ բարերարի անունով դղրոց հիմնուած ըլլալը չեմ լսած, մինչ սփիւրքի բոլոր հայկական Վարժարանները բարերարներու ընորիի կառուցուած են, կամ ալ հայկական կազմակերպութիւններու, որնցն ունանի կոչուած են սուրբերու, կամ ազգային գործիչներու, կամ այլ անուններով, իսկ շատեր ալ ցարդ կը կրեն հիմնադիր բարերար նովիրեալ հայորդիններուն անունները, ինչպէս Կիլրոսի Երեմնի Մելգոննեանը, Սուրեհոյ Լազար Նաճարեանը-Գալուս Կիլմենկեանը, Լիբանանի Դայկազեանը, Նուան Փալանձեանը, Խանանիրեանը, Նազարեանը, Յովակիմեան-Մանուկեանը, Կարմիրեանը, Սոֆիա Յակոբեանը, ԱՄՆ-ի Ֆերահեանը, Մանուկեան-Տեմիրձեանը, Սան Ֆրանսիլոյի Գոռլցեան-Զաքարեանը եւ այլն: Շարք Երկար է, ատոր հանար միայն խամի մը օրինակ յիշեցի, Եր անոնք տասնեակներով են Միջին Արեւելիք թէ Եւրոպայի, Մ. Նահանգներու թէ Քանատայի, Եգիպտոսի ու Դարաւային Աներիկայի մէջ:

Այս բարերարները բոլորը միշտնաւեր ճարդիկ չեն եղած, անոնցմէ ոնանի նոյնիսկ դժուարին աշխատանքով գումար խնայած են ու վեցը այդ գումարը նոյնիք են դրբութեան, կամ իրենց անունով, կամ իրենց ծնողաց յիշաւակին: Այս ճարդոցմէ շատերը, եթէ ոչ իրենի, առաջ իրենց ծնողները Երկրն տեղահան եղած են ու ուսումի փափաթը իրենց սրտերուն նէջ՝ համտւած են ջարդին ու տեղահանութեան դառնութիմը եւ ոճագործ թշնամիին փակած կեանիի դրմերուն դէմ, անոնի դրբութերու դրներ բացած են, որմէսզի նոր սերունդը զինուի գիտութեամբ եւ ապրելով Վրէծ լուծէ իր ազգին:

Գուց անհաւասալի թուի, սակայն 1915-ի յաջորդող տարիներուն Սուրենի գիտերուն, աւաններուն ու խաղաբներուն մէջ հայկական 250 դրամ բացուած է ... Զարմանալի՞ է, թէ զարդէն փրկուած այդ կիսամերկ խիեակները կերակրելու փոխարէն դրամ կը բանան: Թերեւս այսօր տարօհնակ թուի, սակայն այդ օրերուն, ուր ամէն ինչ կորսնցնելու մասնուած հայեր մասձած են ինքնութիւննին չկորսնցնել, յատկապէս լեզուն եւ հաւաքը, ճիշդ ատոնց համար ալ նախընտրած են հիւղակներու մէջ մնալ, կէս-մէս սնիլ, կէս-մէս հագուիլ, սակայն դահել իրենց հայկականութիւնը:

Հին աւանդոյթը ցարդ կը շարունակուի, այսօ ալ կան բարերաներ, դրոցասէր նովիրեալներ, կանգուն վարժաններուն դրանական օգնութիւն փութացնող, տաս-նեակմեռով փակուտը դրյոցներու դիմաց նոր դրյոցի մը կառուցումը ապահովող բարերաներ, մասնաւորա-քար նորաստեղծ գաղութներու մէջ, միօրեայ թէ ամէնօ-րեայ, Յայաստանէն, Ս. Արեւելքն ու այլ Վասնագուած ցր-ջաններէն եկած գաղթական հայերուն հաճար, դարձա-տէս գեներով վար հնմելու Եւ կարելին փրկելու հաճար:

Մեր բարերաները, ինչ հիսանի կամ դաւանանի դասկանած աշխատությունները առաջ են գալիք առաջ առաջ:

Մեր բարերաները, ինչ հիսանի կամ դաւանանի դասկանած աշխատությունները առաջ են գալիք առաջ առաջ:

Այսպէս է, մարդիկ կան, որոնք իրենց ունեցած հարստությունը գեխութեամբ կը վասնեն, կան մարդիկ ալ, որոնք իրենց շան կամ սիրած կենդանին կը կտակեն, կամ նաև ճարդիկ ալ, որոնք իրենց ամունք յաւերժացնելու համար բարեգործութիւն կը նեն: Չասեր բարեգործութիւն կը նեն հիւանդանոցներու, գիտական կենրոններու, կամ այլ հիմնարկներու կտակելով իրենց ունեցածը, իսկ հայեր ընդհանրապէս դդրցահինութեան կամ ազգային հաստատութիւններու նույրած են ու կը շարունակեն մեր ազօտու բարեգործութիւնը:

Առաջին համարը կազմության մեջ է:

Թուրքիայի նորանշանակ ԱՊ նախարար Հայան Փիդանը եւ Իրանի անվտանգության ծառայությունները

ԳՐԻԳՈՐ ԱՌԱՋԵԼՅԱՆ

Hrušuwaqtis

Նախազահական ընտրություններում **Երդողանի** հաղթանակից հետև Թուրքիայի առաջին գործերի նախարարի պատումին նշանակված Երկիր առեղծվածային գործիչներից մեկի՝ Թուրքիայի հատուկ ծառայությունում Երկարատել աշխատանքային փորձ ունեցող Քարան Ֆիդանի կենսագրության որու դրվագներ առնչվում են Իրանի հետ: Դրա մասին խոսում էին մինչեւ Ֆիդանի նշանակումը, խոսում են նաև հիմնական գործերի գործակարգություններով:

Ֆիդանի՝ արտօնութեանախարայ
ղաւոնին նշանակվելուց հետ-
ու, Ի՞նչ Ազ նախարա Ամիր-
Աբդոլլահիանը ուսադելու է
ընորհավորել թուրք գործընկերու-
թը, իր թվիթերյան էջը կարդա-
ցողներին հիշեցնելով, որ ինքը
հաճախ է հանդիմել ու զրուցել
Վերջինիս ձեւակերպմանը, ար-
հետավոր ու բանիմաց դի-
վանագետի հետ:

Ամիր-Աբդոլլահիանի բնորությունը պահպանվել է ՀՀ պատմության մեջ՝ ուստի առաջարկված է այս աշխատավայրում համապատասխան գործությունների անունը հայոց լեզվում հայտնաբերելու համար։

Ոմանի Հայան Ֆիդանին իրանամետ են անվանել, որը չի թագրել իր հիացմունքն իրանցի ռազմական գործից, իե՞լ դա հաղանաների կորողուսի հատուն նշանակության ուժերի հրամանատար, իրանի սահմաններից դուրս ռազմական գաղտնի գործողություններ դեկապարագ Դասեմ Սոլեյմանիի հետ։ Ոմանի էլ Ֆիդանին իրանի անվանգության ծառայության հետ համագործակցելու մեջ են մեղադրել։

Թուրքիայի կառավարության
հետ փոխկապակցված մի շարժում
լրատվամիջոցներ էլ համարութեան
լուրեր էին տարածում, որ վերջին
տարիներին Թուրքիայի Ազ նա-
խարարությունն, առանց Ֆիլիս-
տանի հնացության, որեւէ դաշ-

տնական հայտարարություն չի
հրադարակել: Արտադրությունը պահպանվում է ՀՀ Հայաստանի Հանրապետության կողմէն:

Ուսագրավն այն է, որ Ղատեմալայի պատմությանը առաջիններից եր արձագանքը պատճենական Անկարան: Ինչ նախագահին ու Իրանի ժողովում դիմումը ուղղված Թուրքիայի նախագահ Էրդողանի ցավակցական ուղղերձում նշված էր՝ «Իրանը ու Թուրքիան կնճռու հայտնություն գերում համախնհներ են ու մասնաւություն կուրդակցում են նման հարցերի ուրեմն»:

Ղասեմ Սոլեյմանիի հետ
Թուրքիայի նորանշանակ Արքա
նախարար Քաֆան Ֆիդանի կազմ
ող նախկինում էլ մասհոգել
թե՛ Վաշինգտոնին, եւ թե՛ Թել Ավրամին, որի դաշտառով էլ Երկրությունը մայրաքաղաքները տարակուսած էնքան
բնութեաց պատճենները պահպանութեան արժոգործնական կարությունը:

Իրանի հետ սերտության համագործակցությունը «մեղադրանքություն» կաշինքունի ու Թել Ավիվ կողմից Ֆիդանին մեղսագրվելու 2013 թվականից հետո, որի համար Ենթադրաբար հիմք է ծառայել իւրայիւղի հատուկ ջոկատայինների՝ 2010-ի մայիսին Գազայի հատված մարդասիրական օգնություն տեղափոխող բռնական նավու գրոհելու փաստը:

Ամերիկյան «Ուոլ Սթրիփ Ջոնսոն Արգել» ու «Վաշինգտոն Փուստ» առաջնամերից էին, որ դեռևս 2013 թվականին տեղեկացրեցին Ֆիդանի դեկապարած զերատեսչության ու հրանի անսամբլության ծառայությունների միջեւ սերս կամի մասին: Նախ նյույորքյան թերթը գրեց, որ Ֆիդանն իր հրանցի գործընկերներին ԱՄՆ-ի ու Կուսականական պատմության մեջ առաջարկություններ է փոխանցում:

թյունների՝ Մուսադի հետ կապ հաստատված տասը իրանցիների:
Ընդհանուր առմանք, Թուր-
քիայի գաղտնի ծառայությունների՝ Ֆիդանի ղեկավարնան ծա-
մանակահատվածը Իրանի ու
Միթ-ի միջեւ ձեւավորված հա-
մագործակցոթյան շրջան է հա-
մարվում: Աներիկյան ղարբե-
րականի վկայաբերած «Հավա-
սելյակ աղբյուրների» համա-
ձայն, Իրանի գաղտնի ծառայու-
թյունների հետ համագործակցե-
լու Միթ-ի բայլը հավասարազոր
էր Մոսադին հասցրած հումկու
աղբակի, որի միջոցով չեղո-
խացվեցին Իւրայելի գաղտնի
ծառայության ղլանները:

Թեեւ այդ ժամանակահատվածում Թուրքիայի արտաքին գերատեսչության ղեկավար **Ահմեդ Դավուդօղլուն** եւ Թուրքիայի այլ դաշտնատար անձին վերը նշված դարբերականների ժրջանառած տեղեկությունները հիմնազորության համարել, սակայն գերմանական «Շոփհակել» օրաթերթը, հաստատելով նման տեղեկատվության վավերականությունը, հետագայում նշեց, որ Հայան Ֆիդայան անձամբ մտեմիկ հարաբերություններ է ունեցել Ղասեմ Սոլեյմանիի հետ։ Սակայն, ԱՄՆ-ին այդդեպ էլ չհաջողվեց դարգել, թե արդյո՞ք իւրայելի ձեռնարկած հատուկ օղերացիայի կատեցմանը նղաստելու Թուրքիայի ջաները առնչություն են ունեցել 2010-ի մայիսին Գազայի հատված մարդասիրական օգնություն տեղափոխող թուրքական նավը իւրայելի հատուկ ջոկատայինների կողմից կազմակերպված գրոհի համար վեճխնդիր լինելու հետ։

Հստակ է միայն, որ Թուրքիայի հատուկ ծառայությունների՝ Ֆիդանի ղեկավարած տօջանը համբակում է Անկարա-Թեր Ավիլի հարաբերությունների վատքարացման եւ Անկարա-Թերիան հարաբերությունների բարելավման ժամանակահատվածի ելք:

Թե ինչողիսի՞ ընթացք կունենան Երդողանի դեկավարած նախագահական նոր տօշանում Իրան-Շուրիֆա հարաբերութունները, ժամանակը ցույց կտա:

ԳԵՂԱՍ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Ուսաստանյան «Ռամբեր.ռու» լրավական հանգույցի օրական լուրերի հոլիստանմելյան մի տարերակում աչի ընկնող տեղում էր «ՈւԶՈՒ (Ուշախնայի զինված ուժերի - Գ. Ա.) հետախուզական խճի ոչնչացումը եւ ադրբեջանական բանակի դիրքերի գնդակոծումը» ինտերվիյան վերնագիրը։ Ավելի սույոգ՝ դա լուրերի մի խճի ընդհանուր վերնագիրն էր, որի մեջ վերաբերող տեղեկասպությունը սկսվում էր հայտնի ՏԱՍՏ լրավական գործակալության հաղորդմանը, թե իր «Հայաստանի բանակը ինտենսիվ գնդակոծում էր ադրբեջանական զինուժի դիրքերը Նախիջևանում»։ Եվ միայն այդ նախադասությունից հետո սկսվող երկրորդ դարբերությունում է վկայակոչվում Ադրբեջանի զինվորական գերատեսչությունն ու ավելացվում վերջինիս նաեւ այն հաղորդումը, թե գնդակոծության են ենթարկվել այդ զինուժի որբերը Շուշիի մատուցմենում եւը։

Լուրի իսկության հարցը բողնելով սյալ գործակալության դեկավարության խորհին (Եթե ունի), նկատենք, որ այս կարգի լրաւամիջոցները Արցախ

Կամ Հայաստանի ինքնիշխան տարածի դեմ աղբեջանական ամեն հերթական զինված ունաճության լուրջ միշտ վերնագրում կամ սկսում են «այսինչ օրը Հայաստանը եւ Աղբեջանը միմյանց մեղադրեցին... գնդակոծելու հարցում»։ Կամ մեր ՊՆ հաղորդման հետ դարձադիր տալիս են նաև հակառակ կողմի նույն գերատեսչության հաղորդում է այսպիսի պատճեն՝ ուղարկելու մեջ առաջարկ առնելու համար։

դումը, իավասարության նշան դնում,
որ Արդեօքանը հանկարծ չնեղանա...

Իրականությունը հաճախ տօքած ներկայացնելու է, ավելին, հյայսացության դիրքերից բացահայտութեան աղբեցանական բարզությանը ծառայելու անմոնցելի օրինակ է, եթևի, «Վեսնիկ Կավկազ» («Կովկասի լրատու») Եվեսրոննաին կարո՞ւ: «Յաւատանու

Քննիչ հանձնաժողովը ո՞չ դատական մարմին է,
ո՞չ որոշում կայազնող այսան

դարձումներին, Աշանակում է՝ ես ել
կտրվեմ այն խորը մտածված գոլորշ
թղղնելու ղլանին, որին հիմա կամա
թե ականա բոլորն են մասնակցում՝
հանրային տրանադրություններն ամեն
մեկը երիվարի նման թամբել փորձելով
ու իր ուղղությամբ քեզով և մեր գիշա-
վոր խնդիրներից ու մարտահրավերնե-
րից հանրության հայացքը հեռացնելով։
Թշնամու երազան՝ մեմ գրադպեսն
ներին գզվիտոցով, իսկ ինըն իր սեւ
օրդն անի։

ՍԵԾ է, իհարկե, զայթակղությունը, որ ես ես դա անեմ (մի երկու դաս բննիչ հանձնաժողովում ասվածից, այնուամենայնիվ, ներեւում կառանձնացնեմ), բայց ավելի լավ է տեղի ունեցողն առ որպանակում դիմումի:

Ի՞նչ է խոհրդարանական հանձնաժողովը՝ ոչ դատական մարմին, ոչ որոշում կայացնող այսպիսի համարություն ունեցող կառույց: Այն հնչ այստեղ արվում է, թե քա` հանձնաժողովում հարցաֆնավում է Վարչատեսը (կամ մյուսները), ին սուբյեկտիվ կարծիքով՝ ուղղակի ավելորդ-աննոտատակ ժամանակի եւ ռեսուրսի վատնում է, քանի որ եթե դատերազմի դարտության մեջ, իրոք, կան մեղավորներ, բացի փնտիքությունից, անդատասխանաւությունից, անհրաժեշտությունից:

սասպիրալը կլուց, ասլու պատմությունը եւ անկարողությունից (որոնք եւս դաշիճ նախատեսող իրավական հիմքեր են)՝ գործել են նաեւ միտումնավոր վնասարաներ, աղա հնչ կարիք կա այդ բոլորը ֆինանսական, ժամանակի եւ այլ ռեսուրսների կորուսներով ողի աղարյուն տարածման ենթակել խորհրդարանում: Ստեղծել դասերազմի հանցագործությունները բննող հատուկ ռազմական-դատական այժմ, թող այդ այժմը իրավական մակարդակով բնություն անցկացնի, դատի ու դատապարտի հանձանք և սահմանադրություն:

Թե չէ՝ խորհրդարանական բննող հանձնաժողով, կարեւոր տեսիվ հավաքված մարդիկն, որոնց բննիշի ու դատավորի կերպարի մեջ են մտել, բայց նրանց արածը ոչ մի հանգուցալուծնան չի բերելու, մարդկանց գիտակցության վրա ներազենլու նղատակ ունենալուց բացի, սա ինձ համար անհասկանական է:

Հիմա եթե անգամ մի բանի դրվագը ներբեռում անդրադարձ անեն վերջին նիստում հնչած ինչ-ինչ մոտեցումների աղյա վերը նշված համատեքսում փաստուեն, ես էլ են դա աղյարդյուն անում:

Նախ՝ թիվ մեկ դիտարկումը, որ բազմից հնչեցրել ենք ու այդ դարագայում ամենաակտուալն է. եթե անգամ ճիշտ է այն, որ հատուկ կազմակերպության կած հանցաներ են եղել, նույնիսկ այն, որ ըստ Փաշինյանի՝ Գլխավոր տօսաբդ ոււացրել է ճիշտ տեղեկատվությունը, ու այս բնույթի գործողությունները նույնաստել են դարտությանը, կամ անցյալում այսուայն բաներն են կատարվել, որոնք բերել են վերջնակամ դարտության այս արդյունքին, այդ թվում՝ դարաբաղյան բանակցությունները, սրան միզուցք բննելիք են ու դիտելիք են բննվեն Եւ հանրային, Եւ իմ ասած այսյանի մակարդակով: Բայց անգամ այլոց աղացուցելի մեղեդի առկայությամբ հանդերձ, դատերազմի ընթացքի եւ արդյունքի թիվ մեկ դատասխանաւում զինված ուժերի՝ այդ դաիհի գերագույն գլխավոր հրաննանատարելէ: Ոնց ուզում եթ շուռումուտ սկիզբ իրադարձությունները, օրենսդրությունը դա այդպես է միջազգային բոլոր կանոններով:

Եթե դատերազմի ընթացքում հասկանալի էր դառնում, որ իրավիճակի չեն միաբանում, դա եւս հետեւանի առումով բննելի հարց է՝ դատերազմի կառավարումը այլ դրոֆեսիոնալիի, այլ որոշում կայացնողի չհանձնելը, բանի որ դատերազմական իրավիճակում մարդկանց ու երկրի ճակատագրի հետ խաղալ անզան ամենալեզիսին ընտվածքների է:

զարի դարձագոյն թուլյատըլ չէ:
Այս դիմակումը բոլորսկին չի նշա-
նակում որեւէ նախկինի վերադարձի
ակնարկ, ես բոլորից շատ եմ բննադա-
տել անցյալի բարերը, բոլորից շատ են
ուզել մեր կյանքի փոփոխությունները,
Բայց, կարծում եմ՝ նկատեցի, որ վերև
ասվածը բոլոր ժամակի հաղաժական
հավակնություններից վեր բան է, ոս-
դա չընթառնի, կիայտնի այս վիճակում
որում հայտնվել է փոփոխությունների
անունով իշխանության եկած եւ երկի-
ր պարտության որս հետևանքով օրու

կրակում է Նախընդունակի ուղղությամբ», «Դայ գրիհայիններն ու գինվորականները երեք անգամ գրիհել են Աղրբեջանի վրա», «Դայաստանը ինտենսիվ գնդակոնում է Աղրբեջանը երեք ուղղություններով», «Ռուսաստանի դաշնակիցը բարձրացրել է ԱՄՆ-ի դրու»... Մրանի այդ դարբերականի վերջին մի քանի օրերի հրապարակումների վերնագրերից են: Ակնհայտ են աղրբեջանցիների արարթները մեզ վերագրելու, նրանց կեղծ-ֆառոզական հնարիներն ընդորինակելու և ազրեսորին ու ճնշողին աշխարհի աչքում իրեւ անմեղ զոհ ներկայացնելու ջանենը, օգտագործված աղրբեջանահածո որակումները սեփական հայրենիքում դաժան ցրափակման ու եթիկ գտնան ենթարկված 120 հազար արցախահայերի նկատմամբ: Դատկանաւական է, որ այս կարգի հրապարակումների տակ հաճախ չեն գտնում որեւէ հեղինակի անուն:

Բայց ահա այդ լրատվամիջոցի ավագ վերլուծաբան **Անդրեյ Պետրովի** անվանը այս կարգի եւ արդեն ավելի հեռուն գնացող հրապարակումների տակ երեւի հաճախ կարելի է հանդիպել:

5

«Խոսել եմ ՀՂ-ում աղրող
մարդկանց հետ՝ առանց
այնտեղ մեկնելու։ Ի՞նչ հեռանկար են
դասկերացնում» հարցին, Ֆրանկեն
նախ մեկնաբանում է, որ ԼՂ մեկնել չի
հաջողվել, բանի որ ադրբեջանական
ռեժիմը բարյացական չէ, «ես էլ հա-
ճախ եմ անդրադարձել Ադրբեջանում
մարդու իրավունքների ուսմահարման
դեմքերին։ Ադրբեջանը շրջափակել է
ճանաղարիք, մուտք ունեն ռուսական
այսպիս կոչված խաղաղադահները,
մասամբ Կարմիր խաչը», դատմում է
Թոնաս Ֆրանկեն ու ներկայացնում
ԼՂ-ից Երեւանի բժշկականի 19-ամյա
ուսանողներ Իրինա Գելորյանի, Բե-
լլա Մնացականյանի ու Աննա Բա-
բայանի հետ իր հանդիդումը Երեւա-
նում։ Ուսանողուինները դատմում են,
որ արձակուրդին ցանկանում էին Ստե-
փանակերտ գնալ՝ ծնողների մոտ, բայց
ամենաար է Կարորում են սամո երս են

Ներ՝ Շուշիի մասին են դատում, Պաղիկ Տաշիկի հոււարձանի՝ մի բան, որ մնացել է: Աղջիկները մտահոգությամբ են հետևում Հայաստանի Եւ Ադրբեյջանի միջեւ ընթացող ԼՂ-ի վերաբերյալ բանակցություններին, Հայաստանը Ղարաբաղը կորցրել է: Ֆրանկենի հետ ռուսերեն հալորդակցվող ուսանողութիւններից մեկը դատում է, որ Հայաստանում իրենց հանդեպ սրացավ մարդկանց կողմին ապրում են նաեւ անտարերներ, մարդիկ, որ Ղարաբաղում էլ չեն եղիլ: Դասընկերների մի մասը նաեւ հարցնում է՝ դեռ փակ է ճանադարիքը: 2020-ի դատերազմի ժամանակակից միան Արարտը է, որ գործ

Հայաստանը, համարես սնտեսա-
ղես կախված է Ռուսաստանից, իրա-
գեկում է «Դոյչլանդֆունկի» լրագրողը
5 ժամ ավտոմեթնայով դեղի արեւելու-
երթեւեկելու դարագայում հասնում են
ադրբեջանական վերահսկմանը արգե-
լափակված սահմանին, որտեղ այժմ
հրասայի է կանգնած, կողդին՝ ռուս
խաղաղադահների վրանը: «Կամուր-
ջը տեսնու՞ն եք, դա մերն ե, չեն թողնում
տուն գնանի, ասուն է գորիսարնաւա-
Վահան Հայրապետյանը՝ ներկայաց-
նելով, որ նոյեմբերի 9-ի համա-
ձայնագրով միջանցքը ոլիշ ազա լի-
ներ: Մի «Ձիոյ» է անցնում՝ Կարմիր
խաչինն է, աղա գինվորական մի ավ-
տորուս՝ ռուս խաղաղադահներինը
Ուրիշ կազմակերպություն նույնութել
չունի:

Ֆրանկեն նորից 19-ամյա ուսանողությաների հետ զրոյցին է վերադառնում՝ «աղքածանցիների ճանաչում» են, ընկերություն կանեմ» հարցին, երեխն էլ ժիշտական դաշտախան են ասլիս: «Ոչ իհարկե: Ավելի ուս նրանի են մեզ հետ չեն ուզենա՝ թօնամական են տրամադրված: Միգուցե 30 տարի հետո մեր երիտասարդի, թռոների սերունդը, ու չեն տեսել... սակայն ես նրանց հետ ապրել չեմ ցանկանում», ասում է ուսանողությանը:

Աստիղության մեջ:

Դարձակի հարցում չէ միայն Հայաստանի անսպասելի բաղաբակած դիրքորոշման փոփոխությունը: Հայաստանի դարձակությունը կազմակերպությունն է փոփոխման, որոնման մեջ, Ֆրանկենի դիմելով ձեւակերպում է հաղորդավագ Մարգարետ Կոհլայան՝ հիշատակելով Փաշինյանի Եր-

«Հայաստանում պարակիզացված են՝ անպաշտպան լինելու գիտակցումից»

Արցախահայերն իրանց լիված են զգում

Դոդանին հաղթանակի առթիվ ընող հավորելու, նախագահական նստվայր մեկնելու փաստը: «Իհարկե Փաշինյանը այլ երկրների 78 առաջնորդների թվում էր, սակայն սա արտաքոց բան է հաշվի առնելով թեկուզ այն իրողությունը, որ Յայոց ցեղաստանությունը Թուրքիան ցայսօր չի ընդունում: Ուստի սատանի հիասքափությունն այնքան մեծ է, որ ցեղաստանության հարցն էլք ասղես ասած, Փաշինյանը զրիարեւուն է», հարց է ուղղում հաղորդավար:

«Փաշինյանը ոչ թե զոհաբերում, այս դուրս է թողնում ցեղասպանության հարցը, կարծիք է հայտնում Ֆրանկեն իհարկե ցեղասպանություն եղել է դասմաբանները հստակ արտահայտվել են դրա մասին, Բունդեսքաղք, ասրբեա երկրների խորհրդարաններ բանաձեւ են ընդունել: Փաշինյանը չի զոհաբերում սակայն հետաքրիք է, թե աղագայուա Թուրքիան եւ Ադրբեջանը այդ փաստի հանդեմ ինչորս հանդես կգտն»: Իսկ կարծիքով, ասում է Թունաս Ֆրանկեն ՀՀ հայերի անվանգության համար եւ բաշխիներ դեմք է լինեն: Դադրող եւ կիրը միհի ընդառաջի: Թուրքիան՝ ցեղասպանության հարցի առումով Ադրբեջանը՝ 80-90-ականներին հայերի հանդեմ կոտորածների հրողությանը դիմի առերևավեն: Սակայն այս ժայլերը են երեսում: Շատ խարեւոր է ու

հայեր ղաւառվանված լինեն: Արքեցանը, եթե նորից կոտորի հայ բնակչությանը, ճակատագրական կլինի: Չղետ է արտօնմալ, որ դա տեղի ունենա:

Հաղորդավարը նկատել տալով, որ Հայաստանում ինքնության բաղադրիչ են համարում Հայոց ցեղասպանության ողբերգությունն ու վերաբրունը, հարց է ուղղում՝ իհայ հասարակությունն ինչպես է ընդունում Փաշինյանի վարքը: Աղրիի 24-ին ամեն տարի հիշատակում, ոգեկոչում են: Ժողովուրդը Վրդովված չէ», հարցնում է հաղորդավարը: «Ոչ, որքան էլ զարմանալի է, դեռ չեն հասել դրան, մարդիկ դարձիզացված են՝ անլաւաշղան լինելու գիտակցումից: Նրանք տեսնում են, որ, Ռուսաստանը որպես անվտանգության գործընկեր, այլեւս դուրս է մնացել, Աղրեթզանը ոչ միայն Ղարաբաղը եւ բուժերային գոտին, այլեւ ՀՀ-ի տարածի վրա է հարձակվել: Շատերը կարծիք չեն հայտնում:

Իսկ ընդդիմությունն այն կարծիքն է, որ իշխող կառավարությունն է ամեն ինչի մեղավորը, եթե իրենց լինեն իշխանության, ավելի լավ կլինի: Սակայն նա է տասնամյակներ շարունակ կոռուպցիայի դարասխանաւուն: Յադորդավարի այն հարցին, թե արտաին բաղադրականության ի՞նչ ուղղություն է ընտել Հայաստանը, Ֆրանկեն դարասխանում է, որ Հայաստանն ինքն էլ չգիտի: Զանի որ այն միության կազմում, որտեղ Հայաստանն է, ՈԴ չի կատարում իր դարտականությունները, Հայաստանն էլ դիվերսիֆիկացնում է իր անվտանգության գործընկերությունը: ԵՄ առավելությունը Հայաստանում է, նախնական առաջարկներն են անում ԵՄ-Ծ: ԵՄ առավելությունը դիտարկում է սահմանային միջադեմքերը, ինչը ռուսական կողմի թօնանական հայացքին է արժանանում: Ռուսները տարածում այդին էլ ակտիվ չեն, սակայն տարածաշրջանի հանդեղ հետարքությունը չի նպագել, կամենում են Փաշինյանի ժողովրդավար կառավարությունն անկայուն դահել, աճփոփում է Թոնաս Ֆրանկեն «Պոչչանդֆունկի» հետ հարցարկուում:

Եղիսաբետական Արքայություն

«Պետի կյանք» հասոռը

Պատմվածներ, մանր դատումներ, մեկ վիդակ ու բանասեղծություններ բովանդակող հատոր «Ազգ»ի Երկարամյա աշխատակից, խաղաքական մեկնարան Մարիետա Խաչատրյանի Երկրորդ գիրքն է: Առաջինը լույս է տեսել 2020-ին՝ «Արտամանակ» խորագրով ու զերմ ընդունելության արժանացած գրաւեր հասարակության կողմից:

Նորման համեր տպագրվել է «Վաճ Արյան» հրատարակչաւանը, խմբագիրը նոյն հրատարակչաւան սեփականատեր Վաճ Արյանն է, ծեւավորող՝ «Ազգ»ի հիմնադիր կազմից՝ Կարինե Արզումանյանը, գեղանկարները դատկանում են գրի հեղինակի վրձնին:

Պիտի անդրադառնանի

ԱՐԴՅԱՆ
ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ԴԵՐՈՒՅԹ

ՀԱՍՏԻԿ ՍԱՐԳԱՅԻՆ

ՀՀ վաստակավոր արժիք ԱՅՃԱ Մայիսյանի եւ իր սաների՝ օրեր կայացած համերգին կատարվեցին բացառադես հայրենասիրական երգեր՝ ճաշակով ընտրված, տրամարանական զարգացմամբ, Հայաստանին ու հայոց ոգուն նվիրումներով՝ այնան կարենու այսօնվա, վաղվա, բոլոր ժամանակների համար... Հատուկ այս համերգի համար արված գործիքավորումների հեղինակներն էին Երվանդ Երկանյանը, Սեղրակ Երկանյանը, Կարեն Անանյանը եւ Ռուբեն Ասարյանը:

«Հայրենիքիս» խորագիրն ուներ Անա Մայիսյանի եւ իր սաների համերգը: Նրանում դաշտակահար ԵԼԵՆ Կիրակոսյանի նվազակցությամբ հնչեցին Տ. Զուհաջյանի, Կոմիտասի, Եդ. Միրզոյանի, Ալ. Հարությունյանի, Եդ. Արքահանյանի, Եդ. Հովհաննիսյանի, Գ. Չքչյանի, Վ. Մանուկյանի, Կ. Պետրոսյանի, Վլ. Բայսանի, Յ. Գրիգորյանի երգերը՝ բացառադես հայրենիքի սիրուն, հայոց դասմության հերոսական եցերին, մայենի լեզվին, հայրենի բնությանն ընծայումներ, բանաստեղծական անկերծ, սրամուխ տողերի, աղոթքների վրա հյուսված մեղեդիներ, որոնք, ասես, բխում էին հանդիսականների սրերից, ասես, նոր էին գրվում եւ առաջին անգամ հնչում, թեև աստեղը հանրահայք են, բազմիցու երգված եւ սիրված՝ մի բանի սերունդների կողմից...»

«Ել, ջան-հայրենիք, ինչքան սիրուն ես, Սարերդ կորած երկնի մովի մեջ. Զերերդ անոնց, հովերդ անոնց, Սենակ բալերդ արոն ծովի մեջ...»: Ավ. Խաչակիսյանի խոսերով Եդ. Արքահանյանի երգը, որ հայկական լեռնածխարի բնության սանչելիության դասկերի կողին ավելի է ընդգծուած հայոց ազգի տառապայից ընթացքը, առանձին հուզով է հնչում մեր օրերուն, բանի որ եղի բարերդ գրելուց համարյա հայրուտ տարի անց դարձալ հայկանի իրական դասկերի նկարագրությունն է: Նույնը՝ Հովհ. Թումանյանի «Հայոց վիշտը»՝ եղանակավորած Եդ. Հովհաննիսյանի կողմից. «Հայոց վիշտը // Անհուն մի ծով, // Խավար մի ծով ահազին, // Են սեւ ծովում տառապելով, // Լող է տախս իմ հոգին»: Բայց միայն վեհապետ մասին չին համերգային երեկոյին հնչած երգերը. Ս. Պետրիքառայանի, Յ. Հովհաննիսյանի, Գ. Դմիտրյանի, Գ. Եմինի, Ն. Մեզլուրյանի, Ս. Ֆելիքսյանի, Ա. Վետունու, Գ. Բորյանի, Ա. Գրաչու, Յ. Հովհաննի, Ներսես արք. Պողոսյանի, այլոց բանաստեղծությունների հիման վրա գրված երգերը լույս աղագայի եւ հայ-

«Եվ անձկայրեաց ի քեզ յուսամ, Հայաստան».

Անսա Մայիսյանի դասարանը
Ներկայանում է հայրենիքին նվիրումներով

թության հանդեր հավատի, դանդիսությունից հայրենիք տուն վերադարձի ըլքանիքի, հայրենիքի զինյալների կորովի եւ բաջության մասին էին:

Համերգային երեկոյի երկրորդ բաժնում, որ անցավ Հնագույն երաժշտության «Տաղարան» համույթի նվազակցությամբ, Աննա Մայիսյանը դաջալ ներկայացրեց հայրենիքին նվիրումների չխամրող փայլը. Հայաստանին եւ իր գինվորյալներին ծոներ, աղոթակիր մրնունջներ՝ սկսյալ կոմիտասյան «Հայաստան» հիմներից, Ալ. Դոլովսանյանի անուշահում «Ծի-»

ծեռնակից» մինչեւ Ա. Տերեւանի «Հայրենիք» վոկալ-սիմֆոնիկ շարֆ եւ Ե. Երկանյանի «Իրիկնային դողանց», Վ. Մանուկյանի «Պահնկոն» եւ Կ. Անանյանի «Զիվորի երգը»: Սեներգերով, երկուական, եռյակ, վեցյակ, յոթյակ կազմերով հանդես եկան երեւանի Կոմիտասի անվ. կոնսերվատորիայի ուսանողներ եւ ցազավարաներ Լուիզա Երեմյանը, Անահիս Գաբրիելյանը, Նարեկ Առուտանյանը, Մարիա Դավթյանը, Ջրիսինա Գրիգորյանը, Սիլենա Բեգլարյանը, Գայանե Բաղդրասարյանը, Մարգարիտա Օքրյանը, Լիանա Սիմոնյանը, Աննա Գաբրիելյանը: Իր սաների հետ եւ մեներգերով բեմ ելավ նաեւ Աննա Մայիսյանը, որի կազմած ծրագիրը խոսում է իր բաղադրական դիրքորոշման, նաեւ հայրենանվիրության ոգով իրեն վասակված եւ իրեն վասահող սաներին դաստիարակություն տալու մասին: Երդմնակալության դես հերթական անգամ բեմից հմտեց Կոմիտասի «Հայաստան»-ը.

«Ի վեհ անուն սիրս իմ, ո՞հ յոյժ

Ոգեւորի ի նոր խախտու,

Եւ անձկայրեաց ի թեզ յուսամ,

Ի թեզ, ի թեզ, յոյս իմ միայն,

Հայաստան, Հայաստան, Հայաստան»:

«Ականատես եմ հայրենիքի եւ մեր

արվեստի հանդեր ու նվիրվածությանը: Եդ. Միրզոյանը վաղուց է ինձ

տամանել ու նվիրման մասին, եւ դու

կատարում ես ու խոստումները: Մեր

ազգը դարձար տնորհակալությամբ է վերաբերվել բոլոր նրանց, ովքեր գիտեն,

սել: Բացահայտեան երեւան էր բանաստեղծական խոսի հանդեր հարգայից, նրբանկա վերաբերումները: Ոչ մի բառ, ոչ մի արտահայտություն անհականալի չէր. բոլոր կատարումների երգեցողությունը կգնահատեի՝ իրեւ բանաստեղծությունների երգեցիկ ընթերցումներ, եւ սրանով էր նաեւ դայնանավորված հանդիսականի վրա ազդեցության մեջ ուժը: Դա Աննա Մայիսյանի ուսուցման ընորիկի է, իր «դղրոցի» ճանաչելի կնիքը: Ունկնդրին ներկայանալ ոչ միայն ձայնի որակների ցուցադրությամբ եւ երգչական հմտությամբ, այլ նաեւ տղի հասցնել խոսերի հեղինակների միտքը, ինչպն ու աղրումը:

Այս համերգն ինմուսինյան դաստիարակության մի կառուցիկ արար էր՝ ուղղված մերօյա ունկնդրին, եւ հավատում, որ անկախ բոլոր վայրիկերումներից, աշխարհաբաղավական ցնցումներից, հանրային կյանքը կազմերելու կասկածելի վերածեակերպություններից, «Հայրենիք» հայկացությունն անդրտելի է, հանուն նրա անձնությանը ընթացից: Եվ մի հանգամանի, որի մասին հատուկ կուգեի խո-

ՄԱՐԻՆԱ
ՎԱՂԱՐԵՅԱՆ

Ակադեմիկոս

Այս դատմությունը կարող է
եւ չլինել, եթե ինձ Մոսկվայից
չզանգահարեր Հայաստանի
ժողովրդական արժիս, կին-
ռեժիսոր Ներսես Շովիաննի-
սյանը, որին ես երջանիկ
մանկությանս տարիներին
ուսումնական կազմում:

Այդ հեռավոր ժամանակներում նա շատ հաճախէ եր զանգում հորու՝ **Լաեւս Վաղարշյանին**, եւ բանի որ ես ընտանիքի ամենափոքր անդամն էի, ուստի ոչ առանց հաճովի վագում էի դեռի մեր շատ սիրելի իին, սեւ հեռախոսը, որից համարը մինչեւ իինա հիշում եմ՝ 2-18-92: Իմ «ալր»-ին իրադասխան օրվա տարբեր ժամերին հնչում էր Ներսիկի միջև կայտար ձայնը: Որպես փոքրիկ տանիքրուի հայցնելով, թե ով է զանգում (իսկ նրա ձայնն, իհարկե, միջև ձանաչելի էր), ես փախչում եի՝ կիսաշ թողածս դարապնութեառով զբաղվելու: Այն ժամանակ՝ մանկության տարիներին, իսձ թվում էր, որ այդ զանգերը երբեք չեն դադարի ու ամբողջ կյանքումս կշարունակվեն, բանի որ բոլոր շատ էին սիրում Ներսիկին: Բայց, հնչուեան ասում են, մարդու ենթադրում է, իսկ Աստված՝ սնօրինում:

Եվ ահա, վերջին Մոսկվա-
յից զանգ եկավ, ու Ներսիկին
նույն ձայնը, միայն իրեն բռն-
րու, երբեք չփոխվող հնչերա-
գով ստիլոց ինձ հիշել այն ե-
րանելի ժամանակը, որ կոչ-
վում է մանկություն: Ներսիկը
խոսում էր Լաերս Վաղարշյա-
նի առաջիկա 90-ամյա հորե-
սանի մասին, որի նախա-
դարասանը նա հետո ակ-
տիվորեն մասնակցեց, ու դրա
համար ընորհակալ եմ նրան:
Բայց ին դաստությունն այս
բանի մասին է:

Եվ այստես, հեռավոր 1963 թվական: Այն ժամանակ Լաեր Վաղարշյանը՝ եռանդում, հաջողակ կինոռեժիսոր, հեռախոսով ԱՕԿՍ-ից (Արտսահմանյան Երկրների հետմասկուլտուրային կապերի հայկական ընկերություն) հաճանարություն ստացավ **Սարշիրու Սարյանի** արվեստանոց ուղեկցել Ամերիկայից ժամանած մի կինոռեժիսորի: Ամերիկյան հյուրի ազգանունը չտվեցին, երեկ ԱՕԿՍ-ի ներկայացուցիչների համար աշբերություն չկար, իսկ գուցերի նրա ազգանունը նրանց ոչինչ չէր ասում: Դայրու որոշեց օգսվել առիթից, բանի որ նա միաժամանակ գրադպում էր, իր դստեր գեղագիտական դաստիարակությամբ, ու ինձ՝ տան ամյա դեռահասիս, արագ սանեցին, հազդին ամենալավ շորերը, ու մայրիկիս՝ **Եկատերինա Ստեփանովնայի** եւ դյուրաշարժ Ներսիկի ընկերակցությամբ ու ԱՕԿՍ-ի «ներկայացուցչի» ուղեկցությամբ մենք շարմվեցինք դեռի մեծ վարդեքի արվեստանորոց: «Ու միայն ճամատար

Մի լուսանկարի տատմություն

Քառակի օսմանակիր Ուխյամ Ուայլերի ու
Սարյանի արվեստանոցում տասնամյա աղջկա
միհրանուրածության մասին

հիմ՝ մեթենայի մեջ, ա-
մերիկյան կինոռեժիսո-
րի կող հետ խոսակցու-
թյունից ու «Աղվեսիկ-
ներ» ֆիլմի անվանու-
մից մենք հասկացանք,
թե ում ենք ուղեկցում»
(Ներւես Շովիաննիսյա-
նի դասմածից - Մ. Վ.):

Դա Ուկյամ Ուայ-
լերն էր (1902-1981)՝
հայտնի ամերիկյան կի-
նոռեժիսոր, դրոյուսեր
սցենարիս: Իր առա-
ջին «Օսքար» նա-
սացել է 1936 թվականին՝ «Դոդսվորը» ֆիլ-
մի համար: Եվս երես՝
«Օսքար» սացել է
«Բեն Հուր» (1959)
«Մեր կյանքի լավագույն
ները» (1946) եւ «Միկ

Արդեն այն ժամանակ չուր «Օսբարի» արժանացած, ամերիկյան կինոարդյունաբերության ամենավառ առաջամարտիկներից Ուկյամ Ուայլերը, ինչ-որևէ տարգվեց, գրադկում էր նաեւ արվեստի գործեր հավաելով: Այն ժամանակ՝ 1963-ին, նա արդեն հայսնի էր մեր՝ թեկուզ եւ երկաթ վարագույրով ցրաղատված երկրում: Նա Սովորացի Յայաստան էր ժամանել ընդհամենը երեք օրով՝ միայն հայ մեծ գեղանկարիչ **Մարտիրոս Սարյանի** նկարները ձեռու բերելու համար: Այդ դաշտարարության ամենալավագույնը

ղաւոննական բնույթ չունեցած է գրեթե ծովագալ երեսում: Ինձ՝ անչափահաս սիս, նման իրավիճակներու քաժին եր ընկնում ճիշայն հանդիսատեսի դերը: Ես ղատիկ եմ ունեցել այցելելու նկարչի առվեսանոցը ոչ մեկ անգամ այդ ղատճառով ուշադրությունն արավեցին ոչ թե նկար ները, որոն էլի էի սեսել, այդ հեռավոր արտասահմանից եւ լավ հոգեցր:

ՕԵԱ կարող չհիշել, թէ ինչ
դես հորս խնդրանե՞ն Մարտի-
րու Սարյանը նկարեց իմ ոի-

մանկարը: Տղափորվել է, ուստի ժամանակ Կարդեցունք ոչ մի բառ չարաքերեց: Միայն մեկ անգամ ինձ մենապատճեցի թողեց արվեստանոցում, ինչ ուղարկեցացմանը՝ ուստի մենապատճեցի հետ, որնով իրենց շիրո բացակայության ժամանակ հայտնաբերվել է առաջին անգամ: Դա այս ամենը առաջին անգամ հայտնաբերվել է առաջին անգամ առաջին անգամ հայտնաբերվել է առաջին անգամ:

կիորեն ինձ եմ տես
նում նովակի այօս
այստան տարիներ անց
Վերադաշնամի Ուի
յամ Ուայլերին ու նրա
հմայիչ կնոջն ուղեկ
ցող մեր ընկերախմբ
քին:

Արդեն ընտրվել էին
մեծն Սարյանի երես
աշխատանքում գնահատում
կատարել էր ինը մաս
Ուայլերը, ոչ մի սահմանափակություն չէր եղել
կինոյի վարդեզը զինանունը՝
Տի բացառիկ նկարները
ի գինը, սակայն այս պատճենը
ամենը ձեւակերպվել է որպես
նվիրատվություն (ինչպես վերիի
շուրջ է Ներեւու Յովհաննիսական
բուժական համար) և այս պատճենը

թյուս (իշղճած վերոբ
շում է Ներսէն Յովհանիսյան
նը), խանի որ խորհրդային երկ
րում մասնակոր առեւտուր
ուայժման էր օրենքով:

Եկավ բաժաննան դահը, որ
որդեսի հիշողությունից չջնջվել
այստիս նշանակալի օրը Ե
ննան դեմքի հանար վկայարությ
լիներ, ընկերախոնաքը որուցի ի
րեն լրանկարչական ժաղավել
ներկայացնելու:

Ու այդ դահին... Ես դաշտասակամորեն մնեցած մեծերի խմբին՝ մատճելով, ոչ չկա այդպիսի կարգ, որն առօտիս երեխաներին ուսանեած

ՄԱՅԻՍ ՄԻՒԹԱՐՅԱՆ

ՄԱՅԻՍ ՄԽԻԹԱՐՅԱՆ
MAYIS MKHITARYAN

Չորեքշաբթի օրը, հունիսի 21-ին, Հայաստանի Ակարիչների միուլյան տաճառի տևական ուժագրավ զույգ ձեռնարկներ։ Ծեղորեն ներկայացվեցին մեծ ծառադաշտներ՝ Ակարիչ Մայիս Մխիթարյանի առավել օբեղ կտավները, միաժամանակ տեղի ունեցավ նկարչի նորընծառ շենքում պատկերագիր-ալբոմի ընուհանությանը։

Պատկերագիրք՝ «Մայիս Սխմբարյան» խորագրով, տղագրվել է **Արևադինաչանի** աջակցությամբ, «Տիգրանեծ» հրատարակչատանը: Խմբագիրն էլիլիթ Դազարյանը, ձեւապորոդ՝ Արամ Ուռուտյանը, լուսանկարչիները Զավեն Սարգսյանը եւ **Արման Կարապետյանը**.

Խանյանը: 152 էջ ծավալով դասկերտագրի վերջում նկարչի բազմաթիվ լուսանկարներն են արվեստակից ընկերների, հայտնի մասվորականների, ընտանիի անդամների եւ ալբոմի խմբագրականիներ:

ԱՆԵԿ ԱԴՎԱՅԱՆ

Trudcsuqts

Այս տարեսկզբին լուս է տեսել հեղինակային երգի հմբնահոդ կատարող **Լիլիթ Պիղոյանի** նոր՝ «Անդարագիծ» ալբոմը: 17 երգերց կազմված ալբոմն ունկնդրին գրավում է հոգեդարար Երածօնությամբ, որն առանձնանում է բարձրաճակակ գործիքավորմամբ, մեղմ ու մտերմիկ, դուետիկ բրւկանդակությամբ: Այս առիթով գրուց ունեցան երջուուի հետ, որն էլ սիրով ներկայացնում են սոսներ:

-Հարգելի՞ Լիլիթ, դուք ունեք երաժշտական կրություն, սակայն նաև ձարտարապետեք: Ի՞նչը ձեզ բերեց հեղինակային երգի ասղարդա:

-ին ասղարեզ գալուն նղաստեցին 90-ականները. աշխատամբ չկար, ունեի երկու փոքր երեխա, ճարտարապետական գործունեությունն իննըսին-իյան ենթարկվեց կոլաղսի, սակայն հենց այդ ժամանակ հասկացա, որ ես նախագծել չեմ ուզում, այլ ուզում եմ լինել հետազոտող: Պատահաբար տեսա ՀՀ ԳԱԱ արվեստի ինստիտուտի հայտարարությունը՝ ճարտարապետության տեսության բաժնում ասղիրանտական կրթություն ստանալու մասին եւ որոշեցի դիմել՝ ուսումն շարունակելու: Հավաքեցի բավական բարձր միավորներ եւ մասնելով այդ ասղարեզ՝ կատարեցի հետազոտական աշխատամբ («Գուգարքի ժողովրդական ճարտարապետությունը» թեմայով) եւ արդեն 1991 թվականին Սովորված ճարտարապետության տեսության եւ դատմության գիտահետազոտական ինստիտուտում դաշտանեցի ատենախոսությունն: Վերադառնալով Երեւան՝ անշուշտ, դեմք է շարունակելի գործունեություն՝ մեկնելով գիտահավաքների եւ ամփոփել արդեն հաջորդ հավաքած նյութը, ինչպես արել էի մինչ այդ, բայց այդ տարիներին դա դարձավ անհնար մի բան: Գիտությունների ազգային ակադեմիայի Արվեստի ինստիտուտը, որտեղ աշխատում էի, միջոցներ չեր տրամադրում գիտահավաքների համար: Գրանցներ էին փնտում, բայց՝ աղարյուն: Յենց այդ տարիներին ճարտարապետների միությունում նախաձեռնել էին «Սոմի լուսով» կոչվող հեղինակային երգի համերգները, որոնք հենց մոնի լուսով էլ ընթանում էին, եւ ես ականայից ներգրավվեցի դրա մեջ, եւ այդիսով, կարելի է ասել խասագալ ին իրավունքությունը:

ասդարեղ եւ բեմ: Քիմա, սարիներ անց,
ես ինձ ավելի օուս երաժիշտ եմ համա-
րում, քան ճարտարապետ, քանզի վա-
ղուց չեմ նախագծում, քայլ արվեստա-
բաններին դասավանդում եմ հայ ճար-
տարապետության դասմություն: Նետա-
գայում իմ երաժշտական գործունեու-
թյունն ընդլայնվեց, թողարկեցի ձայ-
նասկավառակներ եւ բազում համերգ-
ներով հանդես եկա Հայաստանի եւ այլ
երկրների բեմերում:

-Խոսելով ձեր Երգարվեսի մասին՝ դիմի Ակատել, որ ձեր ծայրը շատ յուրահանուկ է եւ բարձր ժամանակակից ունի. Ծավալով եք Երեւել ան:

-Բնատուր է, իհարկե: Տարիներ առաջ Վլկայի՝ բառացիորեն մի խանի դաս են վերցրել եւ դրանով սահմանափակվել, «ձայն դմել» չի եղել, եւ ես չեմ էլ սիրում դա, որովհետեւ գտնում եմ, որ դա կամ դիմի արվի շատ բարձր ճակար-դակով, կամ չժեթև է արվի ընդհանրա-դես: Մի խանի անգամ ինձ լսել է դրո-ֆեսոր **Սվետլանա Կալասարյանը**, եւ, իր կարծիքով, ձայնս մեծ հզորություն ունի, եթե գրաղվեի դասական վլկա-լով: Դասական վլկայի ուղղությունը հինգ էր դահում հայրս, սակայն, անկեղծ ա-սած, ինս էլ չէի սիրում խորհրդային ժ- ջանին բնորոշ դարեւիկ երգեցողու-թյունը: Հիմա միմիայն ամենահանճա-րեն երգուիկիներին են լսում, այդ դա- հին որոշ ափսոսամբ են աղրում, սա- կայն ես լինելով ընդդիմացող տեսակ՝ առանձնապես չի ցանկանում երգել ընդունված ձեւի մեջ: Գերադասեցի լի- նել ընդհատակյա, խան թե, այսպես ա- սած «ուաշընալամ» երօնուի:

-Եթ շատ երգեր տիտուր միջնադարյան հեղինակների են: Կա՞ սրա մեզ որևէ զաղափար, ժաւական, որին հետաքրքրություն չկանում:

Լիլիթ Պիոնյան. Վապարագիծ երգեցողություն

-Ակզրում երգում էի ընկերներին
հաճար, գերազանցաղես արտա-
սահմանյան երգեր՝ փոխելու-
դրանի իմ ձեռվ, եւ երբ արդեն ա-
վարտել էի ինստիտուց, մի անգամ
ԳԱ Ազգագրության ինստիտուտի
հետ արշավի գնացի որդեն չա-
փագրող ճարտարապետ եւ ծանո-
թացա Կահրամ Թարիկյանի
հետ: Նա շատ էր հավանում երգ-
ձայնս, երգեր էր գրում եւ ուղա-
կում ինձ. Եւ արագին անօամ իրե-

փոնր չափով վերածնել այդ ավանդությանը, նոր երաժշտական ուղղությունը՝ միջնադարյան ժամանակակից պահանջմանը համապատասխան է:

-Ի՞նչ եք կարծում, այսօր Երիտասարդությունը ունի՞ հետաքրքրություն այս ժանրի նկատմամբ, եւ ո՞վ է ձեր ունկնութիւն:

- իմ լսարանը Երիտասարդացել է, ինձ շատ են գրում Ֆեյբուրլով, սպասում են իմ համերգներին: Իհարկե, ինձ լսում են նաև հասակակիցներ, քայլ ավելի շատ զահելությունն է: Այսօր կա մի լավ ժեսակ Երիտասարդության, որ հասկանում է թե դողքիս, թե երաժշտություն: Այլ հարց է, որ չեմ կարողանում հաճախ ելույթ ունենալ՝ զուտ տեխնիկական դաշտաներով, որովհետեւ ստեղծագործական առումով մի նոր վերելիք են աղբում եւ այս ուղղում կիսվել դրանով հանդիսատեսի հետ: Ինձ աջակցություն է հարկավոր...

-Խոսենի ձեր նոր ալբոմի սեղծման մասին: «Անդարագիծ» վերնագիրն ի՞նչով է դայմանավորված:

-Վերապիր փոխարել եմ Հայաց
Թամրազյանի մի բանաստեղծությու-
նից, որով երգ ունեմ հենց այս ալբո-
մում, որտեղ նա ասում է մոռավորա-
դես հետեւյալը. «Նայիր իմնդ ք մեզ,
այնտեղ է հոգին անոարազիծ»...

-Ինչո՞ւ է այս ալբոմը տարերվում նախորդներից եւ կա՞ է վոյուցիա, աշխարհայացի փոփոխություն ձեր ալբոմների միջեւ, կոնցեմսներ եւ այն:

-Այո՛, կատարելություն: Ես ծանր հիվանդություն տար, որից հետո ավելի քաշը աչքով է նայում աշխարհին, ուստի դեղնեցի հմ վաղուց գրված ժեփստերը եւ վերածեցի երգերի: Հիմա ցանկություն ունեմ որու իմաստով հեռանալ «դասականությունից», թեթևություն ու ջազային ժունչ հաղորդել երգերին, դրա կարիքն եմ գօրում: Ուզում եմ նվազեցնել դրամահզմունք, գնալ դեմքի ավելի մեղմ, սարու երաժշտություն:

-Մաղթում են ձեզ հաջողություն, նոր ու թարմ նախագծերի իրազոր-ծով:

-ՀԱՐՀՎԱՆՈՒ ԵՄ:

րան բլուզը»: Իրենց երկրին դատուհասած ողբերգությունից հետո Լեան եւ Արին, եռյա ու եղայր, թափառական կյանք են Վարում՝ որոնելով «Հազարան սոխակին», որդեսզի նա վերսին կյանք ու երջանկություն դարձելի հրենց կորցրած երկրին: «ճանապարհության» ընթացքում նրանք բազում մարտահրավերներ եւ խոչընդոտներ են հաղթահարում, հիշում իրենցից խլված ծնողներին, բարեկամներին եւ ընկերներին: Ծանր փորձություններից հետո նրանք ի վերջո աղասան են գտնում արաբական հյուրընկալ երկրներում եւ այլուր եւ փորձում վերահասատել ինձնությունը:

Եթեան, որն ամբողջությամբ 7-ից 18 տարեկան ճանկաղաքանելկան հասակի 70 կատարողների կողմից է իրականացվել, հնչել է անգիտեն, հայերեն եւ արաբերեն լեզուներով: Սիխակի երգեցողությունները կատարել է ՄՕԿՀ-ի սաներից բռնմքնայ սուրբանն Լինեան աշխարհու օջախ և պատմական հայության աշխարհու օջախ:

տական գծով դատասխանաւու տօնելու
Թերի Դանը ղեկավարել է կամերային
նվազախումբը, որն այս առթիվ ներա-
ռել է նաև դուդուկահարի: «Դուդուկը
ըստ թողարկված գրփոյկի, իին հայկա-
կան կրկնակի լեզվակավոր փողային
նվազարան է, որը ճարդեկային ձայնի ե-
լեւէջների ճճանությամբ խոր զգաց-
մունքներ առաջանելու աշխինող կա-
րողությունն ունի: Այն հայկական հա-
րուս ճշակույթն է փոխանցում հան-
դիսաւեսին՝ երաժշտական աննոռա-
ճական բաներ տառակեալ համար»:

Նայի ղահեր ղարգնելով Արան»:
Եթահան Ջրածյանը Ծովատակ է ու-
նեցել ստեղծել Կովկասը Եւ Միջին Արե-
ւելիք միավորող մի ստեղծագործու-
թյուն, որտեղ բոյր ու եղբայր, հակառակ
իրենց անհատական հետարքություն-
ներին, կաղված են միջյան՝ իրենց
հարուսա ամցյալով, բարեկամական ա-
շխճութեան և աշխատապահ պարագաներու

վասդրկյթներով եւ փոխադարձ սիրով:
Ներկայացման ժամանակ է Զուլի
ՄկԱզգակը, դիզայները՝ Յունգ-Դայ
Լինը, ու այլք բազում այլք:

თის՝ **Միհայել Կանգասը**, մշაկութա-
յին სტუդია արտահայտված դա-
սախսանատուն՝ կանադահայ Ելի-
Գազանջյանը, որի կարծիքով՝ չնայած
օղերան հիմնված է հայկական փոր-
ձառության վրա, հնարավոր է գործա-
հեղներ գտնել այնեղ այլ ժողովուրդնե-
րի փորձի հետ: «Մեր նղատակն է եղել
խոսակցություն ծավալել ընդհանրա-
պես Յեղասղանության, այլ երկնե-
րում աղաստան գտնելու եւ ինմահաս-
տավելու հիմնահարցերի նախն: Կա-
նադան հիմնվել է բնիկ հնդկացիների
եւ մեհսների շահերի ոսմահարման,
նրանց դատմական տարածների զավե-
ճան հետեւանում: Որդես կանադացի-
ներ եւ կանադահայեր մենք դարտավոր
ենք ճանաչել մեր նախնիների դատմու-
թյունը: Հուսանմ՝ ներկայացումը կս-
դասի առավել խորը հասկանալու
միջնակալության ինտերման բարդու-
թյունները պահե են»:

Պատրաստեց՝ ԿԱԿՈՔ ԾՈՒԵԿՅԱՆԵՐ

ԱՆԱԿ ԱԴԱՍՅԱՆ

Սույն թվականի հունիսի 6-8-ը տեղի ունեցավ «Լեռնից ժողովուրդների ավանդական գեղարվեստական մշակույթի դրոբեճները»: Պատմաժիշտաբանական կաղերն ու զուգահեռները Եվրասիայի ժողովուրդների ավանդական եւ ակադեմիական արվեստում» եռօրյա Միջազգային գիտագործնական ֆորումը՝ նվիրված ՀՀ ԳԱԱ հիմնադրման 80-ամյա հորելիանին, որը կազմակերպել էին ՀՀ ԳԱԱ Արվեստի ինստիտուտը եւ Արվեստների դատարարքան ռուսաստանյան ինստիտուտը (Սանկտ Պետերբուրգ):

Ֆորումը համաճարեց վաստակածաւս գիտնականների ու երիտասարդ հետազոտողների ինչպես Հայաստանից, այնպես էլ Ռուսաստանի Դաշնության (Մոսկվա, Սանկտ Պետերբուրգ, Վլադիկավկազ, Եկատերինբուրգ, ելն), Գերմանիայի, Չեռնոգորիայի, Բելառուսի և Արխազիայի գիտական տարրեր Լեհարենիստերից:

Ֆորումի բացումը եւ Լիազուման նիստը տեղի ունեցավ հունիսի 6-ին՝ ՀՀ ԳԱԱ նախագահության նիստերի դահլիճում:

Իր ողջովանի խստում ՀՅ ԳԱԱ Արվեստի հնագույն մասնաշենքում, արվեստագիտության դոկտոր, դրոֆեսոր **Աննա Ասատրյանը** նշեց, որ անցյալ տարի ՀՅ ԳԱԱ Արվեստի հնագույն մասնաշենքությամբ եւ առաջարկությամբ Համագործակցության հույսագիր կնվիրեց ՀՅ ԳԱԱ Արվեստի հնագույն մասնաշենքության հիմքում պահպանության մեջ (Սամկա Պետրոսյան)՝ միջնական դաստիարակության համար համագործակցությունը, որի առաջին ժայռը այս Ֆորումն է, կիյնի շարունակական եւ կրանքա բեղմնավոր ու անխօնի հայ-ռուսական գեղարվեստական կազմերի եւս մեկ վար դրսուրամ՝ նղաստելով Երևան ժողովուրդների միջեւ բարեկամության եւ մշակութային համագործակցության հետագա ամրապնդմանո:

Ա. Ասարյանը խորհրդանշական համարեց, որ ՀՀ ԳԱԱ 80-ամյակին նվիրված՝ ՀՀ ԳԱԱ Արվեստի ինստիտուտի գիտական միջոցառումների շարի առաջին ակորդը հնչում է հենց բեմերության գործընկերների հետ համատեղ: ԶԼՇ որ ՀԽՍՀ ԳԱ առաջին նախագահ Թեմանան Երիտասարդ ՏԻՊ

2020-ի աղետաբեր դասերազմից հետո **Փաշինյանի** հրաժարականի դահնաջովվ երկու անգամ փորոյ դրու եկած ու ամփանել ձգվող դայլքար մղած ընդդիմադիմութեղը վաշչաղեցից կաւելանդիւմ են: Խորհրդարանական «Հայաստան» ու «Պատմու ունեն» խմբակցության դասօպանավորներն այս նմին խիստ անհամաձայն կիմեն ու հնարավոր բոլոր ձեւերով կփորձեն հակառակում համոզել, բայց վաշչաղեցի նաևնակցությամբ որեւէ միջոցառման, բնաւրկման, նիստի չներկայանալը հասարում է մտահոգություն-հայնոցըն:

«44-օրյա ղատերազմի հանգամանեներն ուսումնասիրող» թմբիչ հանձնաժողովի հերթական նիստին, ինչին մասնակցում էր Վարչապետ Փաշինյանը, ընդդիմադիրները չեն ներկայացել՝ դաշճառաբանելով, թե «ոռուի մասնակից» չեն

Դախուա:

ՀՀ ԳԱՍ Արվեստի ինսիհուարտեզ ՀՀ ԳԱՍ
80-ամյա հոբելյանին նվիրված արվեստագիտական
միջոցառումների շարժի մեկնարկը

Եթե Հովհաննեսի Օրբելին Սամկե Պետրոսյանի համալսարանի տօքանավարտ էր: Հովհաննեսի Օրբելիից հետո, 1947-1993 թթ. Հովհաննեսի աշխատավայրը՝ աշխարհահռչակ աստղաֆիզիկոս, Անգլիայի լիւսական աշխատանքի կրկնակի հերոս, Հայաստանի ազգային հերոս, ԽՍՀՄ ԳԱ ակադեմիկոս Վիկտոր Համբարձումյանը, որի գործունեության հետ է կապված ՀՍՍՀ ԳԱ Ուսեղարք, Ծովային Լենինգրադի համալսարանի տօքանավարտ էր:

«Այսօր՝ հունիսի 6-ին, հայ եւ ռուս ժողովուրդների մեծ զավակների՝ Արամ Խաչատրյանի եւ Ալեքսանդր Պուտիկինի ծննդյան օրն է: Առաջարկում են ամեն տարի հունիսի 6-ին Երևանում եւ Սամակ Պետերուրդում կազմակերպել համատեղ գիտական միջացառումներ: Եվ բանի nr 2024-ին նշվելու է Պուտիկինի ծննդյան 225-ամյակը, առաջարկում են Երևանում անցկացնել «Պուտիկինի կերպար արվեստու» թեմայով համատեղ միջազգային կոնֆերանս», եղրափակեց ողջունի խոսքը Աննա Ասատրյանը:

Ֆորումի մասնակիցներին ողջունեց Ֆորումի կազմկոմիտեի համանախագահ, Արվեստների դատավորական ռուսաստանյան ինստիտուտի գործիքագիտության սեկտորի վարիչ, Ռուսականայի Եւ Լեհաստանի արվեստի վաստակավոր գործիչ, կոնֆերանսության դոկտոր, մրցությունը՝ **Իգոր Մացիեևսկին:** Նա նշեց, որ Հայաստանի Եւ Ռուսաստանի արվեստագիտական համատարարությունները ամսանալանորեն

կաղված են միմյանց հետ եւ սեր համագործակցում են: Նա հիշատակեց Ռուսաստանի մշակույթի զարգացման գործում մեծ ներդրում ունեցող հայ արմեսատեսների մասին:

Չանի որ խաչատրյանական էր, ուստի Ֆերումը մեկնարկեց Աննա Ս-սատրյանի «Արամ Խաչատրյանը Երաժշտության ազգային հնանաշիղության մասին» գելուցունով, որին հաջորդեցին իգոր Մացիեսկու «Վ. Դուռվակու ներդրումը հայենական եքներաժշտագիտության զարգացման գործում», արվեստագիտության թեկնածու **Մարիաննա Տիգրանյանի** «Ռուսական դաստիարակության հայ ժողովրդական դասմական կատարության արվեստագիտության մասին» հայ-իրանական երաժշտական առնչությունների համատեսում», արվեստագիտության թեկնածու **Գալինա Տավլյանի** «Դաստիարակության հայ ժողովրդական դասմական կատարության արվեստագիտության մասին» հայ-իրանական երաժշտական առնչությունների համատեսում», արվեստագիտության թեկնածու **Լիլիթ Ենջակյանի** «Արեւելյան մոնողիայի ժղարբանության մասին հայ-իրանական երաժշտական առնչությունների համատեսում», արվեստագիտության թեկնածու **Գալինա Տավլյանի** «Դաստիարակության հայ ժողովրդական դասմական կատարության արվեստագիտության մասին» հայ-իրանական երաժշտական առնչությունների համատեսում»:

մասին», արվեստագիտության թեկնածուներ եւ դրցենսներ **Լուսինը Սահմանի** «Ժողովրդական Երաժշտությունը Կոմիտասի կոմմոդիտարական արվեստում», արվեստագիտության թեկնածու, դրցենս **Հասմիկ Դարությունյանի** «Ասրախանի հայ աշուղների կենսրունը» եւ **Ասահիք Բաղդասարյանի** «Կոմիտասի ստեղծագործություններում իմիտացիոն կառուցվածքներ բանական (բուիֆոնիկ) եւ բ

դասական (մոնողիկ) ձեւերի կիրառման մասին» բանախոսությունները:

Այսինքն Ֆորմն իր աշխատանքները շարունակեց Երկու մասնաճյուղերի նիստերում:

Ֆնորմի օջանակներում հումսիս 7-ին տեղի ունեցավ կլոր սեղան՝ «Ավետ Տերերյան». «ռուսական-խորհրդային սիմֆոնիզմը» հայկական հանատեսությունը թեմայով: ՀՅ ԳԱԱ Արվեստի ինստիտուտի Երաժշտության բաժնի առաջատար գիտաշխատող, ՀՅ Արվեստի վաստակավոր գործիչ, արվեստագիտության դոկտոր, **Ավետ Տերերյանի** մասին մենագրության եւ բազմաթիվ հոդվածների հեղինակ **Մարգարիտա Ռուխալյանը** «թերթեց» կոմղողական գործունեության ռուսաստանյան եցերը: ՀՅ ԳԱԱ Արվեստի ինստիտուտի Երաժշտության բաժնի առաջատար գիտաշխատող, ՀՅ Արվեստի վաստակավոր գործիչ, արվեստագիտության դոկտոր, Ավետ Տերերյանի մասին բազմաթիվ հոդվածների եւ գեկուցումների հեղինակ, դրաֆեսոր **Աննա Արեւարձյանը** ներկայացրեց «Ավետ Տերերյանի ստեղծագործությունը Եվրասիայի մշակութային փոխառնչությունների հանատեսություն» թեմայով բանախոսությունը: Կլոր սեղանին մասնակցեցին արվեստագիտության թեկնածու, դրցեն և արդինե Ավետիսյանը (ԵՊԿ)՝ «Ավետ Տերերյան: Դաման կես» եւ արվեստագիտության թեկնածու, Տերերյանագետ Աննա Տիլսմիրովան (Եկատերինբուրց)՝ «Ավետ Տերերյանի սիմֆոնիկ ձեռագիրը. կոմղողական լեզվի ակունքները» թեմաներով գեկուցումներով:

Հումիսի 8-ին տեղի ունեցավ կլոր սեղան՝ «Կինոռեժիսոր Արտավազդ Փելթյանի աշխարհի սիմֆոնիան» թեմայով, որի ընթացքում հայ, որու եւ բելառուս կինոգետները բացահայտեցին հայ տաղանդավոր կինոռեժիսորի արվեստ առանձնահատկությունները:

Ֆորումի ընթացքում ներկայացվեց 50 գեկուցում: Առաջիկայում կհրատարակվեն գեկուցումների ժողովածուներ:

ԸՆԴՀԱՄՈւթյունը կատկանդպում է Փաշինյանից

სოლ» ამით ღნებებიმათქმა ხრცუ-
ჭითანანტერე, ირ ამისანც ანი-
ნორჩე ქცევათვადან ის ნასთ-
ებები ქავილმარ გენერეტი თახ-
ქლიპი წრენი ხასკავადაშ ა-
მოინტერინ, ამნასკანალი პ-
ტიკ ენ მასანასკეოი ჟირრეტა-
რანალან აცხავასანენტერინ:
ღანებ კარ` წრენა` ფრეტილი
მასკანო ღნებებიმათქმა ფრეტი-
ლეტერებინ ხენ ანარდანებ უჯ-
ნე დანილ, ჩემა წაგაორა-
მეს წოლო წაგ ზენ მოლოიდ
ანდამ ყრასანითარ ფრეტილ-

վելու շանսը: Թեեւ վարչապետի մասնակցությամբ հանձնաժողովի աշխատանքներին, նիստերին կամ տարատեսակ այլ նիստերից բացակայում են, բայց բնարկում են, օրինակ, գործադրի ներկայացրած «Ակցիզային հարկի» մասին օրենքի նախագիծը: Ի՞նչ է սացվում՝ նրանց համար Փաշենյանի կարինետի ներկայացրած օրենսդրական փաթեթը ուղղու չէ, բայց Փաշենյանի ելույթը ուղղու է:

Ընդդիմության արդարացումը, ինչ-որ տեղ, գուցե ընկալելի լիներ, եթե առանձին դաստիարակություններ ու բաղադրական թիմի անդամներ Facebook սրբազնացնելու համար պահանջված գիտական ցանցում չհական դարձեին Փաշինյանին ու նրա հայտարարություններին։ Բայց եթե ինչ-որ ձեռուով՝ հեռավայրությամբ կամ ֆիզիկական ներկայությունում աղահովելով, մնենաբանութեան «ոռու անողի» ասածները նշանակում է ընդունել նրա առաջ բերած օրակարգն ու «ոռուի» մասնակիցը դաշնական

Դասգանավորները նախընտրում են ոչ հարց տալ, ոչ էլ դասասիսան լսել։ Սա, անխոս, ոչ այլ ինչ է, քան ուղիղ հարցեր տալուց ու դասասիսաններ լսելուց խոսափել։ Իսկ եթե ինչ-որ բանից խոսափում են, նօանակում է՝ կաշկառվում կամ վահեճում են։

Ի դեռ, հայրենի «ուշտարազնդ-դիմադիմներն» իրենց նախորդ-ներին՝ ԱԺ 7-րդ գումարմանը ընդդիմադիր «Բարգավաճ Հայաստան» ու «Լուսավոր Հայաստան» խմբակցությունների ներկայացուցիչներին մեղադրում էին, թե «ինչպես է կարելի է ԶՊ-ակամների հետ նույն դահլիճում գտնվել»։ Այժմ սակայն նրանք ոչ միայն նստում են միեւնույն դահլիճ-ճում, այլև միասին գործու-դումների են մեկնում ու կորո-կողի կանգնած՝ ժողովադատ լրասամկարներ անում եւ հրա-դարակում։

